

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Наталія КИРИЧЕНКО

« 01 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 35 ФІНАНСОВИЙ РИНОК

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет економічний

(назва факультету)

Робоча програма дисципліни «Фінансовий ринок»
(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробники:

*Віра САВЧЕНКО, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів,
к.е.н., професор*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри
підприємництва, обліку та фінансів
Протокол від «01» _____ вересня _____ 2023 року № 1

Завідувач кафедри

Алла КАРНАУШЕНКО

«01» вересня _____ 2023 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету
Протокол від «01» _____ вересня _____ 2023 року № 2

Затверджено на Вченій раді економічного факультету
Протокол від «01» _____ вересня _____ 2023 року № 2

1. Опис навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»

Найменування Показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов’язкова (ОК 35)	
Змістових частин – 2	Спеціальності: <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> <u>ОПП</u> <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: <u>реферат, комплексне</u> <u>завдання на аналітичне</u> <u>дослідження проблеми</u> <u>Проблеми та перспективи</u> <u>розвитку фінансового</u> <u>ринку в Україні (за</u> <u>обраним сегментом)</u>		4-й	-
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 год. самостійної роботи студента – 5 год.		7-й	-
		Лекції	
	36 год.	-	
	Практичні, семінарські		
	38 год.	-	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	76 год.	-	
	Індивідуальні завдання:		
	-		
	Вид контролю: екзамен		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 74/76

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок» одна із основних дисциплін підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метою вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» є формування у студентів теоретичних знань щодо функцій і механізму функціонування фінансової системи країни і її основних складових елементів – фінансових ринків і фінансових інститутів, вивчення фінансових інструментів і їх застосування, а також вміння застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Основні завдання вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» полягають у:

- визначенні ролі та місця фінансового ринку в економіці;
- дослідженні особливостей функціонування та розвитку кожного з сегментів фінансового ринку;
- обґрунтуванні необхідності функціонування фінансових інструментів на фінансовому ринку;
- дослідженні інфраструктури фінансового ринку, зокрема діяльності професійних учасників, фондових бірж, фінансових посередників;
- розкритті особливостей обігу боргових, пайових та похідних цінних паперів;
- обґрунтуванні необхідності державного регулювання фінансового ринку;
- ознайомленні з основами фундаментального та технічного аналізу кон'юнктури фінансового ринку.

Предмет дисципліни – практичні аспекти функціонування фінансового ринку.

У результаті вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» студент повинен:

Знати:

- передумови виникнення фінансового ринку;
- сутність фінансового ринку, його функції;
- основи побудови фінансового ринку як цілісного механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами;
- сутність та переваги фінансового посередництва, види фінансових посередників; - сутність та види фінансових ризиків, методи їх оцінки, етапи управління фінансовими ризиками;
- сутність грошового ринку, його структуру, процес формування цін на ньому, особливості функціонування основних інструментів облікового та міжбанківського ринку;
- основи організації валютного ринку, його структуру;
- сутність кредитного ринку, його структуру, види банківських кредитів, основні форми небанківського кредитування;
- теоретичні засади функціонування ринку цінних паперів, його структуру, класифікацію цінних паперів;
- особливості випуску та обігу пайових цінних паперів, методи їх вартісної оцінки та оцінки їх ефективності;

- сутність і призначення похідних фінансових інструментів, особливості проведення операцій із їх використанням;

- суб'єктів ринку цінних паперів та їх функції, види професійної діяльності на ринку цінних паперів, особливості державного регулювання та роль саморегулювних організацій на ринку;

- суть і завдання первинного ринку цінних паперів, порядок емісії та форми розміщення цінних паперів, особливості функціонування вторинного ринку цінних паперів, види фондових індексів, рейтингування цінних паперів та емітентів;

Вміти:

- характеризувати основні поняття фінансового ринку;

- надавати оцінку доцільності інвестування у різноманітні фінансові інструменти та операції;

- вміти нараховувати прості та складні відсотки на вкладені кошти;

- визначати крос-курси валют;

- складати графіки погашення позик;

- проводити вартісну оцінку акцій, облігацій та інших цінних паперів;

- визначати результати строкових угод для кожної зі сторін, застосовувати арбітражні стратегії;

- розраховувати фондові індекси;

- використовувати у практичній діяльності здобуті знання з питань аналізу фінансового ринку, організації випуску і розміщення цінних паперів та вдосконалення механізму його регулювання.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Фахові компетентності:

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та

функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних та фінансових систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістова частина 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Тема 1. ФІНАНСОВИЙ РИНОК: СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ ТА РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ

Фінансовий ринок та його сутність. Роль і місце фінансового ринку в економічній системі. Основні економічні суб'єкти фінансового ринку: домогосподарства, держава, підприємства, іноземний сектор. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок. Заощадження та інвестиції. Рух фінансових потоків в економіці. Формування нагромадження капіталу. Попит і пропозиція на фінансовому ринку та фактори, що на них впливають. Фінансові інструменти та їх різновиди. Класифікація фінансових інструментів. Функціональна та інституціональна структури фінансового ринку. Функції фінансового ринку. Забезпечення руху фінансових потоків, переливу вільних фінансових фондів (заощаджень) в інвестиції. Внутрішньогалузевий, міжгалузевий та міжнародний рух фінансових потоків. Напрями розвитку фінансового ринку України у контексті реалізації Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2030 року.

Тема 2. РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Законодавче регулювання та державне управління процесами на фінансовому ринку. Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні. Законодавство з питань регулювання фінансового ринку в Україні: концепція розвитку фінансового ринку, принципи обігу цінних паперів, захист прав інвесторів, формування і розвиток інфраструктури фінансового ринку. 8 Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Права та обов'язки інституціональних інвесторів. Захист прав емітентів і інвесторів. Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських позичок. Особливості формування нормативної бази грошового ринку і ринку банківських позичок. Правові норми захисту майнових прав інвестора на грошовому ринку. Саморегулюючі організації, їх функції та значення для розвитку фінансового ринку. Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Тема 3. ІНФРАСТРУКТУРА ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Інфраструктура та її склад. Мета інфраструктури фінансового ринку. Складові елементи інфраструктури фінансового ринку. Ступінь розвитку фінансового ринку. Класифікація фінансового посередництва. Функції фінансових посередників. Основні завдання посередників на фінансовому ринку. Банківські посередники. Структура банківського посередництва України. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Контрактні фінансові інститути

Тема 4. ДОХІДНІСТЬ, РИЗИК ТА ЦІНА КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Сутність ризику та причини його виникнення. Поняття і класифікація фінансових ризиків. Методи і оцінка ризику на фінансовому ринку. Методи управління фінансовими ризиками. Ризик і доходність цінних паперів. Розвиток теорій ризику. Причини появи та розвитку теорій ризику. Теорія Г. Марковіца – вибір раціонального (ефективного) портфелю що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінних паперів цінного паперу без ризику. Теорія У. Шарпа. Ризик систематичний і несистематичний. Ефективний портфель – ринковий. Модель оцінки капітальних активів та її фінансове значення. Можливості застосування моделі оцінки капітальних активів в Україні. Модель арбітражного ціноутворення. Теорія ефективного ціноутворення Ю. Фама. Сучасна критика теорії.

Змістова частина 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СЕГМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Тема 5. ГРОШОВО – КРЕДИТНИЙ РИНОК

Грошово-кредитний ринок як складова фінансового ринку. Функції грошового-кредитного ринку. Суб'єкти грошового-кредитного ринку. Інструменти грошового-кредитного ринку. Попит та пропозиція на грошовому ринку. Установлення цін на грошово-кредитному ринку. Роль Національного банку України як регулятора грошового ринку. Структура грошово-кредитного ринку. Обліковий ринок, його суть і роль. Інструменти облікового ринку, їх види і

характеристика. Поняття векселя, його призначення. Класифікація векселів. Прості векселі, їх характеристика. Переказні векселі: поняття, суб'єкти, особливості їх функціонування. Інкасування векселів. Акцепт і аваль векселів. Оплата і протест векселів. Операції з векселями. Депозитні операції банків. Види вкладів, їх характеристика. Міжбанківський ринок: поняття, роль. Міжбанківські депозити: поняття, механізм залучення. Суть і види міжбанківських кредитів, особливості їх надання. Економічний зміст операцій рефінансування Національного банку України. Види кредитів рефінансування НБУ.

Тема 6. ВАЛЮТНИЙ РИНОК

Економічний зміст валютного ринку. Призначення та організаційна форма валютного ринку. Спеціальні інститути та механізмів валютного ринку. Об'єкти купівлі-продажу на валютному ринку. Суб'єкти валютного ринку. Провідне місце банків серед посередників валютного ринку. Попит і пропозиція на валютному ринку. Валютний курс. Міжбанківський валютний ринок. Класифікація валютного ринку. Функції та операції валютного ринку. Валютні операції, їх класифікація. Касові операції на валютному ринку. Операції спот, форвардні операції, ф'ючерсні операції, опціонні операції валютного ринку. Валютний арбітраж. 9 Прискорений розвиток валютного ринку - одне з актуальних завдань України. Ключові чинники впливу на валютний курс. Платіжний баланс країни, його стан та динаміка. Особливості валютного регулювання в Україні в умовах війни.

Тема 7. ФОНДОВИЙ РИНОК

Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливість фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів. Особливості розвитку фондового ринку в Україні. Інструменти фондового ринку: облігації та акції як класичні інструменти ринку капіталів, розвиток похідних цінних паперів. Первинний ринок: сутність призначення. Вторинний ринок. Забезпечення ліквідності ЦП. Біржовий ринок та його зв'язок з фондовою біржою. Позабіржовий ринок: операції з ЦП поза біржою. Роль РЦП як регулятора стихійних процесів в ринковій економіці. Цінні папери як інструменти фондового ринку. Класифікація цінних паперів. Значення кредитного ринку. Види та класифікація кредитних послуг. Схеми надання позик. Кредитна лінія, стандартні позики, субстандартні позики, забезпечені (ломбардні) позики, незабезпечені позики. Іпотечне кредитування. Інвестиційне кредитування. Відновлення фондового ринку.

Тема 8. РИНОК ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Причини появи та розвитку ринку похідних фінансових інструментів. Сутність та види опціонних контрактів: довгий опціон кол, короткий опціон кол, довгий опціон пут, короткий опціон пут. Права та обов'язки продавця та покупця опціонного контракту. Результати угод для кожної зі сторін. Прості та складні опціонні стратегії на фондовому ринку. Опис опціонних стратегій: стелаж, стріп, стреп, спред (у різних комбінаціях). Форвардні контракти та їх особливості. Обов'язки продавця та покупця контракту. Види форвардних контрактів. Результати угод для кожної зі сторін. Ф'ючерсні контракти, їх значення, види. Обов'язки сторін. Роль кліринго-розрахункової палати біржі. Результати угод для

кожної зі сторін. Своп-контракти, їх види та особливості використання. Поняття варантів, їх призначення. Інвестиційні якості похідних та структурованих похідних фінансових інструментів. Визначення дохідності похідних та структурованих фінансових інструментів.

Тема 9. СТРАХОВИЙ РИНОК

Страхові компанії на фінансовому ринку. Страхові резерви і основні напрямки та інструменти їх розміщення на фінансовому ринку. Недержавні пенсійні фонди, їх фінансові активи і розміщення. Інвестиційний капітал страхових компаній в Україні. Страхові резерви і можливості їх інвестування. Структура інвестиційного портфеля українських страховиків. Зв'язок страхового сегменту з іншими сегментами фінансового ринку.

Тема 10. РИНОК ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ

Значення і роль золота у міжнародній валютній системі. Сутність, класифікація та особливості функціонування ринку дорогоцінних металів. Характеристика операцій із золотом та особливості проведення «золотих» аукціонів. Ринок банківських металів в Україні.

Тема 11. РИНОК НЕРУХОМОСТІ ТА ЗЕМЛІ

Ринок нерухомого майна. Ринок землі у структурі ринку нерухомості. Зарубіжний досвід становлення та функціонування ринку землі та українські особливості. Формування ринку землі сільськогосподарського призначення в Україні: сучасний стан та перспективи.

Тема 12. МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Світовий фінансовий ринок, його структура та суб'єкти. Світові фінансові потоки та світові фінансові центри. Фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку. Міжнародні фінансові організації.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових частин і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб	інд	Самост.
<i>Змістова частина 1. Теоретичні основи формування та функціонування фінансового ринку</i>						
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	10	2	2	-	-	6
Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку	10	2	2	-	-	6
Тема 4. Дохідність, ризик та ціна капіталу на фінансовому ринку	10	2	2	-	-	6
<i>Разом за змістовою частиною 1</i>	<i>40</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>24</i>

<i>Змістова частина 2. Джерела відтворення активів підприємства та заходи по підтримці його стабільного фінансового стану</i>						
Тема 5. Грошово-кредитний ринок	16	4	4	-	-	8
Тема 6. Валютний ринок.	16	4	4	-	-	8
Тема 7. Фондовий ринок.	16	4	4	-	-	8
Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	14	4	4	-	-	6
Тема 9. Страховий ринок	14	4	4	-	-	6
Тема 10. Ринок дорогоцінних металів	10	2	2	-	-	6
Тема 11. Ринок нерухомості та землі	14	4	4	-	-	6
Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок	10	2	2	-	-	4
Презентація ІНДЗ	2	-	2	-	-	-
<i>Разом за змістовою частиною 2</i>	<i>110</i>	<i>28</i>	<i>30</i>	-	-	<i>52</i>
УСЬОГО ГОДИН	150	36	38	-	-	76

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2
2	Тема 2. Регулювання фінансового ринку	2
3	Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку	2
4	Тема 4. Дохідність, ризик та ціна капіталу на фінансовому ринку	2
5	Тема 5. Грошово-кредитний ринок	4
6	Тема 6. Валютний ринок.	4
7	Тема 7. Фондовий ринок.	4
8	Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	4
9	Тема 9. Страховий ринок	4
10	Тема 10. Ринок дорогоцінних металів	2
11	Тема 11. Ринок нерухомості та землі	4
12	Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок	2
Разом		36

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2
2	Тема 2. Регулювання фінансового ринку	2
3	Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку	2
4	Тема 4. Дохідність, ризик та ціна капіталу на фінансовому ринку	2
5	Тема 5. Грошово-кредитний ринок	4
6	Тема 6. Валютний ринок.	4
7	Тема 7. Фондовий ринок.	4
8	Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	4

9	Тема 9. Страховий ринок	4
10	Тема 10. Ринок дорогоцінних металів	2
11	Тема 11. Ринок нерухомості та землі	4
12	Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок	2
	Презентація ІНДЗ	2
Разом		38

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	не передбачено навчальним планом	-

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	6
2	Тема 2. Регулювання фінансового ринку	6
3	Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку	6
4	Тема 4. Дохідність, ризик та ціна капіталу на фінансовому ринку	6
5	Тема 5. Грошово-кредитний ринок	8
6	Тема 6. Валютний ринок.	8
7	Тема 7. Фондовий ринок.	8
8	Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	6
9	Тема 9. Страховий ринок	6
10	Тема 10. Ринок дорогоцінних металів	6
11	Тема 11. Ринок нерухомості та землі	6
12	Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок	4
Разом		76

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння:

- формулювати мету і завдання роботи;
- обґрунтовувати методи вирішення поставлених завдань;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- формулювати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

Запропоновано здобувачам обрати за власним бажанням сегмент фінансового ринку та підготувати презентацію на тему: «Проблеми

функціонування відповідного сегменту фінансового ринку України в умовах війни та перспективи відновлення у післявоєнний час».

Теми презентацій (рефератів, доповідей)

з дисципліни «Фінансовий ринок»

1. Фінансовий ринок як складова фінансової системи України.
2. Держава як суб'єкт фінансового ринку.
3. Роль саморегулювних організацій у розвитку фінансового ринку України.
4. Фінансові посередники та їх вплив на розвиток фінансового ринку України.
5. Роль та значення банків на фінансовому ринку України.
6. Роль небанківських фінансових установ на фінансовому ринку України.
7. Фінансовий лізинг як джерело фінансування розвитку підприємств України
8. Інститути спільного інвестування на фінансовому ринку України.
9. Місце та роль кредитних спілок на фінансовому ринку України.
10. Роль страхових компаній на фінансовому ринку України.
11. Розвиток факторингових послуг в Україні.
12. Сутність та роль інституційних інвесторів на фінансовому ринку України.
13. Роль недержавних пенсійних фондів на фінансовому ринку України
14. Розвиток інфраструктури фінансового ринку України.
15. Доходи населення як чинник розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення.
16. Валютний ринок України: сучасний стан, проблеми та шляхи їх вирішення.
17. Валютне регулювання та діяльність НБУ на валютному ринку.
18. Міжнародний валютний ринок і його вплив на розвиток валютного ринку України.
19. Особливості функціонування міжбанківського ринку позикового капіталу в Україні.
20. Перспективи розвитку ринку похідних фінансових інструментів в Україні.
21. Розвиток хеджування на фінансовому ринку України.
22. Роль і значення міжнародного кредитування для економіки України.
23. Організація та функціонування ф'ючерсного ринку України.
24. Проблеми функціонування біржового сегменту ринку цінних паперів України.
25. Акціонерні товариства як суб'єкти ринку цінних паперів.
26. Професійна діяльність на ринку цінних паперів України: сучасний стан та перспективи розвитку.
27. Становлення та розвиток організаторів торгівлі цінними паперами в Україні.
28. Місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку України.
29. Перспективи використання досвіду функціонування фондових бірж країн з розвинутою економікою в Україні.
30. Індекси та рейтинги на фондовому ринку України.
31. Вплив на фондовий ринок України військових дій.
32. Перспективи розвитку фінансового ринку України у контексті реалізації Стратегії розвитку фінансового сектору України.
33. Проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку в Україні (за обраним сегментом)

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни успішно використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Добре обладнані навчальні аудиторії ХДАЕУ, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації «золотого правила» дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісному проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Для проведення лекційних занять використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий, або евристичний метод.

При проведенні практичних занять використовуються: репродуктивний метод – розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила; частково-пошуковий - це організація активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок; евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання; дослідницький метод - здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.

Самостійна робота застосовує: пояснювально-ілюстративний метод - здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді; дослідницький метод.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв'язку задач практичного заняття, контрольна робота. Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Поточний підсумковий контроль: екзамен

Проміжний контроль з дисципліни «Фінансовий ринок» включає оцінювання результатів самостійного вивчення теоретичного та практичного матеріалу.

Основні методи контролю знань здобувачів:

за окремою змістовою частиною:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на практичних заняттях (18 занять × 1 бал = 18 балів);
- тестова перевірка за темами дисципліни (12 тем × 1 бал = 12 балів);
- практична перевірка - розв'язання завдань (12 робіт × 1,5 бали = 18 бали);
- захист рефератів, доповідей за ІНДЗ (1 робота × 2 бали = 2 бали);
- до 10 додаткових балів за участь у неформальній освіті, участь у конференціях, проходження стажування тощо.

Поточний контроль: загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 50; загальна (максимальна) сума балів, з урахуванням додаткових балів - 60.

Здобувач вищої освіти може бути допущений до екзамену, якщо він має позитивні оцінки за підсумками кожної із змістових частин.

Підсумковий контроль: екзамен – загальна сума балів – 40.

Максимальна кількість - 100 балів.

Опитування є один із способів обліку знань. Критерії оцінювання відповідей:

- повнота і правильність відповіді;
- ступінь усвідомлення та розуміння вивченого;
- повне і правильне викладення (оформлення) відповіді.

Оцінка «5» (відмінно) – 1 бал – ставиться, коли вивчений матеріал засвоєний у повному обсязі, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня володіє необхідними знаннями і вміннями. Відповіді здобувача вищої освіти демонструють глибоке розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, не містять істотних помилок. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх послідовно, логічно викладає матеріал, виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, аналізує, наводить приклади і розв'язує проблемно-практичні ситуації, робить висновки.

Оцінка «4» (добре) – 0,75 бали – ставиться, коли здобувач вищої освіти володіє необхідними знаннями і вміннями (вимоги, що й на оцінку відмінно), проте у засвоєнні навчального матеріалу мають місце незначні прогалини і окремі неточності. Відповіді здобувача виявляють розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, але містять окремі помилки і невеликі неточності. При викладенні матеріалу допускається деяка непослідовність, незначні неточності у формуванні думок.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,5 бали – ставиться, якщо здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляється слабо. У засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності. Відповіді не глибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,37 бали – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня розв'язує завдання без належного теоретичного обґрунтування результатів, рішення має суттєві помилки, зовсім не розв'язує завдання або невірно.

Виконання тестових завдань. Тематичний тест складається з 10 завдань за правильне виконання яких здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня отримує 1 бал. Одне правильно виконане тестове завдання має вагу в 0,1 бали.

Оцінка «5» (відмінно) – 0,9-1 бал.

Оцінка «4» (добре) – 0,6-0,8 бали.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,3-0,5 бали.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,2 бали.

Виконання і захист доповідей. Критеріями оцінювання реферативних робіт є повнота розкриття теми, висвітлення сучасного стану та перспективних змін об'єкта дослідження, дотримання логіки та послідовності викладу, якісне оформлення реферату з дотриманням вимог вищої школи, володіння матеріалом обраної теми при презентації реферату. Максимальна кількість балів за реферат з його захистом – 2 бали.

Оцінка «5» (відмінно) - 2 бали, якщо:

- тема реферату актуальна та відзначається практичною спрямованістю;
- у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- матеріал роботи добре структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;
- висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;
- рекомендації є обґрунтованими та мають практичну значущість;
- роботу оформлено з дотриманням встановлених правил.

Оцінка «4» (добре) – 1-2 бали, якщо:

- тема реферату актуальна;
- у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;
- використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;
- висновки відповідають завданням роботи;
- рекомендації мають практичну спрямованість;
- оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,5-1 бали, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням дослідження;
- використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;
- висновки не повністю відповідають завданням роботи;
- рекомендації недостатньо обґрунтовані;

- робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,5 бали, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;
- у змісті реферату не аналізується об'єкт дослідження, певні положення не ілюструються (в т.ч. таблицями, графіками тощо).
- здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня не використовував необхідні літературні, нормативні джерела і статистичні дані;
- висновки не відповідають завданням роботи;
- оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК» (підсумковий контроль - екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота												
Змістова частина 1					Змістова частина 2							захист рефератів, доповідей ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
3,5	3,5	3,5	3,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	3,5	4,5	

Разом: поточне тестування та самостійна робота	Додаткові бали	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
50	10	40	100

T1,T2...T12 – теми змістових частин.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС grade		Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Excellent	відмінно
82-89	B	Good	добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для освоєння навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» розроблено:

1. Презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувача.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Алескерова Ю.В. Фінансовий ринок: підручн. Хмельницький, 2019. 324 с.
2. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків: «Діса плюс», 2020. 312 с.
3. Еш С.М. Фінансовий ринок. Центр учбової літератури. 2020. 528 с.
4. Клименко В.В., Акімова Л.М., Докієнко Л.М. Фінансовий ринок. Центр учбової літератури. 2021. 359 с.
5. Коваленко Ю.М., Онишко С.В., Кужелєв М.О. Фінансовий ринок: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 442 с.
6. Онишко Св.В., Онишко С. В., Новицький В. А. Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації ≈ Regulation of financial markets under globalization : навч. посібн. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 306 с.
7. Ринок фінансових послуг: підручн. / Приказюк Н.В., Лютий І.О., Пікус Р.В., Рожко О.Д. та ін.; за ред. Н.В. Приказюк. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2019. 757 с.
8. Фінансовий ринок : підручник: у 2 т. / Коваленко Ю.М., Ковернінська Ю.В., Онишко С.В., Кужелєв М.О. та ін.; кер. авт.. кол. і наук. ред. Ю.М. Коваленко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 830 с.
9. Фінансовий ринок: навч. посібн. / Арутюнян С. С., Добриніна Л.В. та ін.; за заг. ред. Арутюнян С.С. Київ : Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
10. Фінансовий ринок: навч. посібн. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.
11. Хрущ Н. А., Доценко І. О. Фінансово-аналітичні дослідження діяльності інститутів фінансового ринку : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2020

Додаткова

1. Благун І.І. Фінансовий ринок України – сучасний погляд на сутність поняття. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2019. № 2. С. 13-20
2. Богріновцева Л. М., Ключка О. В. Моделі ціноутворення фінансових опціонів як інструментів хеджування ризиків. Бізнес Інформ. 2019. № 2. С. 390-395
3. Вергелюк Ю.Ю. Фінансова безпека кредитного ринку. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 11. С. 31-36.
4. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 466 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 110).

5. Коваленко Ю. М. Економіка фінансового сектору: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
6. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами: підруч.: у 2-х ч. Ірпінь: ДФСУ, 2019. Ч. 1. 498 с.; Ч. 2. 442 с.
7. Козій Н. С., Синиця О. О. Інфраструктура фінансового ринку України в умовах цифрової економіки. Економічний простір. 2020. №154. С. 156-160.
8. Kravchenko, A. (2018). The essence of the concept of "technical analysis" and methods. *Scientific Horizons*, 11(72), 28-31.
9. Красовський М.А., Кудрицька Ж.В. Методи прогнозування на фінансових ринках в умовах цифрової економіки. *Проблеми економіки № 1 (43)*, 2020. С. 250-256. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-250-256>
10. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок в Україні під час війни: реалії функціонування. *Фінансовий ринок та фінансові послуги*. 2022. № 4 (73) DOI: 10.35774/SF2022.04.112
11. Ладижець, В., & Теренчук, С. (2021). Моделі та методи технічного аналізу фінансових ринків. *Управління розвитком складних систем*, (48), 47-52. DOI: 10.32347/2412-9933.2021.48.47-52
12. Січко С.М. Саморегулівні організації як необхідний елемент функціонування фінансового ринку. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. №18.
13. Татарин, Н., Петрович, А., & Педченко, І. (2020). Стан та перспективи розвитку фінансового ринку України. *Молодий вчений*, (3 (79)), 273-277. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-3-79-57>
14. Татарин, Н. Б., & Половко, Д. М. (2023). Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*, 83(4), 78-88. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu
15. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. 2022. Vol. 2022 (2022). URL: <https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>
16. Химич І. Г. Фундаментальний аналіз фінансового ринку. 2013. *Галицький економічний вісник*. 2013. №2(41). с.134-141
17. Чуницька І. І. Напрями нарощування і реалізації інфраструктурного потенціалу фінансового ринку у довгостроковій перспективі. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 41-49 DOI: [10.32702/2306-6806.2020.7.41](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.7.41)
18. Goodell, J. W., McGee, R. J., & McGroarty, F. (2020). Election uncertainty, economic policy uncertainty and financial market uncertainty: a prediction market analysis. *Journal of Banking & Finance*, 110, 105684. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2019.105684>
19. Nti, I. K., Adekoya, A. F., & Weyori, B. A. (2020). A systematic review of fundamental and technical analysis of stock market predictions. *Artificial Intelligence Review*, 53(4), 3007-3057. <https://doi.org/10.1007/s10462-019-09754-z>
20. Sharma, G. D., Erkut, B., Jain, M., Kaya, T., Mahendru, M., Srivastava, M., ... & Singh, S. (2020). Sailing through the COVID-19 crisis by using AI for financial market predictions. *Mathematical Problems in Engineering*, 2020, 1-18. <https://doi.org/10.1155/2020/1479507>

21. Sutjipto, E., Setiawan, W., & Ghozali, I. (2020). Determination of Intrinsic Value: Dividend Discount Model and Discounted Cash Flow Methods in Indonesia Stock Exchange. *Eddy Sutjipto, Wawan Setiawan and Imam Ghozali, Determination of Intrinsic Value: Dividend Discount Model and Discounted Cash Flow Methods in Indonesia Stock Exchange, International Journal of Management, 11(11)*.
22. B. Erkut, T. Kaya, M. Lehmann-Waffenschmidt et al. (2018). "A fresh look on financial decision-making from the plasticity perspective," *International Journal of Ethics and Systems*, vol. 34, no. 4, 426–441.
23. Rodríguez-Ibáñez, M., Casánez-Ventura, A., Castejón-Mateos, F., & Cuenca-Jiménez, P. M. (2023). A review on sentiment analysis from social media platforms. *Expert Systems with Applications*, 119862. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0957417423003639>
24. Савченко В.М., Пальчук О.В. Обліково - інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю в страховому бізнесі. *Modern engineering and innovative technologies. International periodic scientific journal*. Published by: Sergeieva&Co Karlsruhe, Germany Issue 19. Part 2, p.15-22 <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit19-02/meit19-02>
25. Савченко В.М., Гай О.М., Юрченко О.В. Accounting Theories and Their Impacts on the Establishment and Development of the Modern Accounting Paradigm. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки. 2020. Вип. 4(37)*.
26. Кононенко Л.В., Савченко В.М., Назарова Г.Б.. (2023). Оподаткування в державному секторі економіки: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Modern Engineering and Innovative Technologies*, 2 (28-01),92–97. DOI: 10.30890/2567-5273.2023-28-01-018
27. Karнаushenko, A., Tanklevska, N., Povod T., Kononenko, L., & Savchenko, V. (2023). Implementation of blockchain technology in agriculture: fashionable trends or requirements of the modern economy. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 9(3), 124-149. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.06>
28. Savchenko, V., & Gai, O. (2020). Information Providing of Financial Management of Small Enterprises. *Journal of Social Research & Behavioral Sciences*, Vol. 10, 03, 30-33. Doi Prefix:10.5281/zenodo.4532368 [in English].

Основні нормативно-правові акти

1. Стратегія розвитку фінансового сектору України. <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy>
2. «Фінансові інструменти» від 30 лист. 2001 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудн. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 верес. 2019 р. № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>

5. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30 жовт. 1996 р. №448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05 липн. 2012 р. № 5080-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
7. Про кредитні спілки: Закон України від 20 груд. 2001 р. № 2908-III. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14#Text> .
8. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1057-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi? page=5&nreg=1057-15>.
9. Про фінансовий лізинг: Закон України від 4 лют. 2021 р. № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <http://rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Міністерство економіки України URL: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Асоціації українських банків URL: <https://aub.org.ua>
6. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
7. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: www.treasury.gov.ua
9. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. National Bank of Ukraine. *Key performance indicators of Ukrainian banks*. Retrieved from the Official website of the National Bank of Ukraine: <https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1>
11. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ). URL: <http://uainsur.com/>